

**اختلال کم‌توجهی و بیش‌فعالی
به همراه بازی درمانی**

تألیف و گردآوری

(ترتیب حروف الفبا)

اعظم خیرخواه، منیره عابدزاده

منصوره کرمانی

ویراستار

امیرعلی رجنی

سرشناسه	: خیرخواه، اعظم، ۱۳۵۹-
عنوان و نام پدیدآور	: اختلال کم‌توجهی و بیش‌فعالی به همراه بازی‌درمانی / تالیف و گردآوری (ترتیب حروف الفبا) اعظم خیرخواه، منیره عابدزاده، منصوره کرمانی؛ ویراستار امیرعلی رجنی.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات صالحیان، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۹ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۲۱۴-۹۲۷-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. (۱۲۷) - ۱۲۹.
موضوع	: بازی درمانی Play therapy کم‌توجهی در کودکان پرتحرک - درمان Attention-deficit hyperactivity disorder -- Treatment کم‌توجهی در کودکان پرتحرک Attention-deficit hyperactivity disorder کودکان ناتوان در یادگیری Learning disabled children بازی‌های کودکان Children's games
شناسه افزوده	: عابدزاده، منیره، ۱۳۵۸-
شناسه افزوده	: کرمانی، منصوره، ۱۳۶۱-
شناسه افزوده	: رجنی، امیرعلی، ۱۳۷۵-
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۸۰۹۷۳۵
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیپا

اختلال کم‌توجهی و بیش‌فعالی به همراه بازی‌درمانی

تالیف و گردآوری (ترتیب حروف الفبا): اعظم خیرخواه، منیره عابدزاده، منصوره کرمانی

ویراستار: امیرعلی رجنی

ناشر: صالحیان

صفحه‌آرایی: صالحیان

طراح جلد: صالحیان

سال و نوبت چاپ: ۱۴۰۱ - اول

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

دفتر انتشارات: میدان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - کوچه ژاندارمری - پلاک ۱۴۲ - طبقه دوم

تلفن: ۰۹۱۹۰۸۱۰۱۴۲-۶۶۹۷۹۳۰۰

سایت انتشارات: www.pubsalehiyan.com

بها: ۴۸۵۰۰ تومان

فهرست مطالب

مقدمه	۹
-------	---

فصل اول

تاریخچه بازی درمانی	۱۱
تعاریف بازی و طبقه‌بندی آن	۱۳
بازی چیست؟	۱۴
جایگاه بازی	۱۷
بازی را از نظر شناختی به چهار نوع می‌توان تقسیم کرد	۱۹
توجهات مکاتب مختلف از بازی	۱۹
بازی در مدارس و محیط‌های آموزشی	۲۱
بهداشت و بازی	۲۳

فصل دوم

نقش بازی در کودکان	۲۵
مقدمه	۲۷
مراحل پیشرفت بازی در کودکان	۲۷
چگونگی بازی‌های فکری	۲۸
اهمیت بازی، در دوران اولیه کودکی	۲۸
نقش بازی در رشد جسمانی	۳۰
نقش بازی در رشد ذهن	۳۲

۳۳	 نقش بازی در رشد اجتماعی
۳۳	 بازی های اولیه (نوزادی): (EARLY PLAY LINTANT)
۳۴	 بازی های انفرادی (کودکان نوپا): (SOLITARY PLAY TODDLER)
۳۴	 بازی های موازی (قبل از دبستان): (PARALEL PLAY) (PRE SCHOOL)
۳۴	 بازی های اشتراکی (قبل از دبستان): (ASSOCIATIVE PLAY) PRE SCHOOL
۳۵	 بازی های مشارکتی (قبل از دبستان): (COOPERATIVE PLAY) (PRE SCHOOL)
۳۵	 بازی های پایانی (مدرسه): (LATER PLAYERS) (SCHOOL)
۳۶	 تأثیر بازی در تربیت کودکان
۳۶	 جنبه های بازی

فصل سوم

۳۹	 نظریه های بازی و رشد کودکان
۴۱	 مقدمه
۴۱	 بازی فعال و بازی ایستا
۴۱	 نظریه های بازی
۴۳	 چهره های بازی
۴۳	 بازی بهترین وسیله است که کودکان
۴۴	 چهار دوره بازی
۴۴	 بازی در جریان افزایش سن کودک
۴۵	 بازی و سازگاری اجتماعی کودک
۴۶	 مراحل پیشرفت بازی در کودکان
۴۶	 چگونگی بازی های فکری
۴۷	 بازی های فوق العاده برای رشد مهارت های ذهنی و جسمی کودکان

فصل چهارم

۵۳	 اختلال کم توجهی - بیش فعالی و بازی درمانی
۵۵	 مقدمه
۵۸	 سبب شناسی
۶۱	 خصوصیات بالینی

۶۲	تشخیص افتراقی
۶۳	سیر و پیش آگهی
۶۴	درمان
۷۰	بازی درمانی
۷۴	نام بازی: بازی تعادلی لی لی آپارتمانی و دارت
۷۴	نام بازی: راه رفتن روی یک پا، حرکت روی تیرک های چوبی و پرش روی جایگاه مخصوص و گروپ
۷۵	گروپ راه رفتن
۷۶	نام بازی: هنر خط خطی کردن و بازی زنگ ساعت
۷۶	نام بازی: کار با پازل، لوگو، مگنت های مغناطیسی و بازی مربوط به حافظه و تمرکز کارت به کارت
۷۷	نام بازی: بازی های مربوط به حافظه مستقیم و معکوس
۷۷	نام بازی: بازی بشین و پاشو به صورت مستقیم و معکوس
۷۸	نام بازی: بازداري چشم در چشم و بازی بشنو و پیدا کن
۷۸	کمک های والدین و اعضای خانواده
۸۰	کمک های آموزگاران و مربیان آموزشی

فصل پنجم

۹۱	اختلال خواندن و بازی درمانی
۹۳	مقدمه
۹۳	اختلال خواندن (دیسلکسیا) چیست؟
۹۶	هرم رشد خواندن کاریلو
۹۷	اختلال خواندن قابل درمان
۹۷	علائم و نشانه های اختلال خواندن
۹۹	انواع اختلال خواندن
۱۰۰	مشکلات مربوط به خواندن
۱۰۰	نقش بازی درمانی در بهبود مشکلات کودکان با اختلال یادگیری ویژه
۱۰۰	درمان اختلال خواندن
۱۰۲	بازی درمانی زبان شناختی
۱۰۳	چه راهبردها و بازی هایی برای کودکان با اختلال یادگیری ویژه مناسب و کاربردی هستند؟

۱۰۴.....	تمرین‌هایی برای تحریک سلول‌های عصبی
۱۰۴.....	تمرین‌های تنفسی
۱۰۶.....	تمرین‌های تقویت حافظه شنیداری
۱۰۷.....	تمرین‌های تقویت حافظه دیداری
۱۰۸.....	تمرین‌های تقویت هماهنگی دیداری حرکتی
۱۰۸.....	تمرین‌های تقویت حافظه توالی

فصل ششم

۱۱۱.....	اختلال دیکته و بازی درمانی
۱۱۳.....	مقدمه
۱۱۳.....	مشکل املایی ویژه یعنی چه؟
۱۱۳.....	۹ راهکار مؤثر برای کمک به مشکلات دیکته‌نویسی
۱۱۶.....	برای ناتوانی‌های شدید محی کردن، از این روش‌ها استفاده کنید
۱۱۸.....	نمونه‌هایی از اشتباهات دانش‌آموزان مبتلایان به اختلال دیکته
۱۱۹.....	مشکلات دیکته‌نویسی در کودکان
۱۲۰.....	اصول و مبانی املا
۱۲۲.....	روش تدریس املا چیست؟
۱۲۲.....	نکات برجسته روش آموزش املا فارسی
۱۲۳.....	معیارهای ارزشیابی در دیکته‌نویسی
۱۲۷.....	منابع و مآخذ

مقدمه

کودکان طبیعی به علل رفتارهای مناسب و موفقیت‌های تحصیلی و اجتماعی‌شان زمینه‌های زیادی برای تشویق شدن دارند، ولی کودکان مبتلا به اختلال نقص توجه بیش‌فعالی کمتر به این‌گونه موفقیت‌ها دست می‌یابند و عوارض بیماری باعث کاهش اعتماد به نفس یا احساس بی‌کفایتی و احساس ناخشنودی در آنان می‌شود و احتمال ابتلای آنان به دیگر مشکلات روان‌پزشکی را افزایش می‌دهد. در مواردی ناآگاهی‌ها و ناآشنایی‌های معلمان، مسئولان و والدین سبب می‌شود که این کودکان به اشتباه به مدارس استثنایی فرستاده شوند. بسیاری از این کودکان به دلیل شکست‌های مکرر تحصیلی دچار ناکامی شده و ترک تحصیل می‌کنند. به‌علاوه اگر مشکلات آن‌ها به‌موقع تشخیص داده نشود و برنامه‌های مداخله‌ای مناسب اجرا نشود، احتمال بروز نابسامانی‌هایی چون اضطراب، افسردگی و بزهکاری در آن‌ها افزایش می‌یابد.

هر فرد برای رشد ذهنی و اجتماعی خود نیازمند اندیشه و تفکر است و بازی خمیرمایه‌ی این تفکر و اندیشه است. آمادگی جسمی و روحی برای مقابله با مشکلات بخشی از فلسفه‌ی بازی کودکان است. کشف دنیای اطراف بخش دیگری از فلسفه بازی است که کودک حس کنجکاوی خود را از این طریق ارضاء می‌کند. بازی تن و روان کودک را واکسینه می‌کند و مسئولیت اجتماعی و اقتصادی را که در آینده باید به دوش کشد به او می‌آموزد. کودک با بازی کردن موقعیتی به دست می‌آورد تا اعتقادات، احساسات و مشکلات خود را پیدا کند و مهارت‌های زندگی را بیاموزد. رابرت وایت می‌گوید: ساعات زیادی را که کودکان صرف بازی می‌کنند نمی‌توان به‌هیچ‌وجه تلف‌شده تلقی نمود؛ بازی ممکن است شادی‌بخش باشد ولی

در دوران کودکی یک کار جدی است. بدون تردید بازی بهترین شکل فعالیت طبیعی هر کودک محسوب شود (براتون، ری، راین و جونز، ۲۰۰۵). در میان روش‌های درمانگری در کودکان، بازی درمانی یکی از شاخص‌ترین و پرکاربردترین روش‌ها است که روانشناسان و پژوهش‌گران متعددی طی چندین دهه از این روش برای درمان طیف وسیعی از اختلال‌ها و مشکلات بهره‌جسته‌اند و اثربخشی آن را به اثبات رسانیده‌اند. شناخت بیماری‌های اختلال یادگیری و بیش‌فعالی کودکان که دو مقوله جدا از هم هستند موجب می‌شود تا علاج آن به‌موقع آغاز شود در غیر این صورت زمان طلایی درمان از دست می‌رود در نتیجه دوره درمان و امکان نتیجه‌گیری آن دشوارتر و طولانی‌تر خواهد بود. تأثیر نامطلوب این نوع اختلالات در وضع تحصیلی دانش‌آموزان، ناهنجاری‌های رفتاری و تفاوت در یادگیری این کودکان پدران و مادران را نگران آینده کودک می‌کند و زندگی خانواده را شدیداً تحت تأثیر قرار می‌دهد؛ در صورتی که با آشنایی به‌موقع با این مشکلات، نحوه برخورد، درمان و کنترل عواقب و پیامدهای این اختلالات امکان‌پذیر شده و به‌مرورزمان، امکان درمان آن فراهم می‌شود.

با درک این موضوع بر آن شدیم تا با چاپ کتاب حاضر قدمی هرچند کوچک در جهت آشنایی والدین، خانواده‌ها و معلمان و دانشجویان گرامی با این نوع اختلالات، نحوه برخورد با کودکان نقص‌توجه- بیش‌فعالی، چگونگی درمان، ضرورت شناخت نقص‌توجه- بیش‌فعالی برداریم و خانواده‌ها را آماده پذیرش و پیگیری درمان فرزندانشان کنیم.